

CZAS NA PROJEKT!

Konferencja metodyczna dla nauczycieli przedmiotów humanistycznych szkół podstawowych- 16 października 2017

"Żeby mieć naprawdę dobry pomysł, trzeba mieć wiele pomysłów"

- Thomas Edison

Drogie Koleżanki i Koledzy,

właśnie zaczęliśmy nowy rok szkolny, tym razem w zreformowanej szkole podstawowej. Ten rok jest szczególny, ponieważ przynosi wiele zmian zarówno w strukturze szkół, jak i w realizacji treści nauczania zawartych w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego w ośmioletniej szkole podstawowej.

Przywołana przeze mnie nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego zobowiązuje nas, nauczycieli do stwarzania uczniom możliwości nabywania kompetencji społecznych, takich jak komunikacja i współpraca w grupie, poprzez udział w projektach zespołowych lub indywidualnych oraz organizację i zarządzanie projektami.

W preambule podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych czytamy, że zastosowanie **metody projektu edukacyjnego**, oprócz wspierania wyżej wymienionych kompetencji, pomaga również rozwijać u uczniów przedsiębiorczość i kreatywność oraz umożliwia stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych.

Metoda projektu edukacyjnego, do tej pory stosowana z dużym powodzeniem w gimnazjach, (dziś wygaszanych) zakłada znaczną samodzielność i odpowiedzialność jej uczestników, co stwarza uczniom warunki do indywidualnego kierowania procesem uczenia się oraz wdraża do planowania oraz organizowania pracy, a także dokonywania samooceny i oceny koleżeńskej. Projekty edukacyjne w dużej mierze pozwalają na współdziałanie szkoły ze środowiskiem lokalnym oraz na zaangażowanie rodziców uczniów.

Jako doradcy **CKU Toruńskiego Ośrodka Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli**, wspierający pracę swoich nauczycieli, proponujemy „**Czas na projekt!**”, czyli spotkanie z nauczycielami (humanistami) z Torunia i okolic na co dzień pracującymi metodą projektu edukacyjnego w szkołach podstawowych.

Dziękuję prelegentom, że zechcieli podzielić się z nami swoimi autorskimi działaniami, które niewątpliwie staną się bazą twórczych pomysłów do własnej pracy projektowej.

Jolanta Kusznirenko
doradca metodyczny nauczycieli języka polskiego
CKU TODMiDN

WYKORZYSTANIE METODY PROJEKTÓW W SZKOLE PODSTAWOWEJ NA LEKCJACH HISTORII I ZAJĘCIACH POZALEKCYJNYCH

Instynktownie czułem, że nauczanie historii z książki i tablicy nie mogą być jedynymi formami pracy z uczniem. Wiele możliwości działania metodą projektu dawała praca w harcerstwie, szczególnie zimowiska i HAL, gdzie można było znaleźć czas na wspólne projekty uczniów. Podobną okazję dawały także wycieczki. Kursy Aktywnej Historii AHA I i AHA II organizowane przez CEN w Gdańsku i CODN w Warszawie utwierdziły mnie w przekonaniu, że trzeba przełamywać schematy. Jadąc do muzeum, do skansenu, zacząłem oczekiwać od dzieci wyboru tematu albo narzucałem im swój. Pamiętam moje zaskoczenie, kiedy w skansenie grupa wybrała temat płoty, a potem ich szkice i relacje okazały się fascynujące.

Wkrótce zaczęliśmy robić projekty interdyscyplinarne w SP Czernikowo, np. warsztaty *Bobrowniki okiem kamery* (zdjęcia, szkice i przetworzenie komputerowe), *Ścieżką po gminie*, gdzie objechaliśmy i udokumentowaliśmy z uczniami zabytki gminy, sami zaskoczeni ich różnorodnością i atrakcyjnością. Pamiętam lekcje historii: wyjazd do dworku klasycystycznego z parkiem, inscenizacje w plenerze, "odkrycie archeologiczne" w piaskownicy, rynek średniowieczny, prezentacje stanów na dworze królewskim, przygotowanie sądu nad..., drzewo, moja ulica, miejscowość, jestem przewodnikiem po..., itp. Ale przed wszystkim zainspirowały mnie projekty interdyscyplinarne, np. projekt CEO *Pradolina Wisły, Śladami Przeszłości-uczniowie adoptują zabytki*. W ramach projektu uporządkowaliśmy cmentarz, zrobiliśmy spis, wystawy, odnowiliśmy rzeźby MB Skępskiej, zbierając pieniądze, wizytując naprawę w Zakładzie Konserwacji Zabytków na UMK.

Rocznice stały się pretekstem do wymyślania projektów szkolnych, takich jak *Kazimierz (naprawdę) Wielki czy Czernikowo-Wczoraj- Dziś- Jutro, obchodzimy Czernikowo na 700-lecie* (warsztaty dziennikarskie, filmowe i fotograficzne dla uczniów zakończone wystawami i stworzeniem płytki CD i publikacji). Ciekawym projektem okazała się bitwa pod Grunwaldem na 600-lecie (pół tysiąca przebranych za Krzyżaków, Litwinów, Polaków rycerzy uczniów stanęło na polu bitwy). Wkrótce podjęliśmy rękawicę w projekcie *Tak Trzeba* (poznanie kultury olędrów, mennonitów, ewangelików- luteran i udział w porządkowaniu cmentarzy). Projekt *Z przeszłością w przyszłość* to poznanie wszystkich zabytków gminy Czernikowo na podstawie kart z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków (dokumentacja i wystawa). Projekt *Zewsząd jest widok na cztery strony świata* to wyprawy w promieniu 25 kilometrów, stworzenie dokumentacji i zorganizowanie wystawy dla szkoły. Do tego projekty związane z działaniem *Myśliwi dzieciom- dzieci zwierzętom* i inne.

Uczniowie nigdy się nie nudzą, nigdy dość dla mnie. Projekty to inspirowanie dzieci, bycie zaskakiwanym przez nie, inne widzenie świata, które muszą dostrzec i zrozumieć.

*Agnieszka Piliś
nauczyciel języka angielskiego
Magdalena Werner- Baran
nauczyciel języka angielskiego
Weronika Wróblewska
nauczyciel języka francuskiego
Zespół Szkół nr 10 w Toruniu*

JĘZYK OBCY W PROJEKCIE

Praca metodą projektu na lekcjach języka obcego nie jest już obca ani nauczycielom, ani uczniom. Pracujemy w grupach, przygotowujemy i przedstawiamy prezentacje multimedialne, opracowujemy gazetki szkolne i plakaty edukacyjne. Jednak, jak zrobić to w sposób ciekawy i jednocześnie skuteczny w ramach projektu edukacyjnego? Co w rzeczywistości oznacza współpraca między uczniami a opiekunem? Jak poradzić sobie z pojawiającymi się trudnościami?

Projekt może być zadaniem inspirującym dla każdej ze stron. Uczy współpracy i wzajemnego zrozumienia, pozwala uczniom pracować nad tematem, który ich pasjonuje, a nauczycielowi pomaga dostrzec w uczniach potencjał, o którym być może wcześniej nie wiedzieli.

Zaczynając od strony formalnej, należy zastanowić się nad następującymi pytaniami: Jak wybrać temat projektu? Jak wygląda współpraca z opiekunem? Jak opracować harmonogram spotkań? Jak i gdzie zaprezentować projekt? W naszej szkole opracowana została baza tematów, do której uczniowie regularnie dopisują swoje własne pomysły na nietuzinkowy projekt. Szczególną popularnością cieszą się tematy dotyczące obcych kultur, co zdradza ich otwartość na innych oraz zamiłowanie do podróżowania. Jako nauczyciele, nie chcemy, by tak ciekawe projekty pozostały niezauważone, dlatego co roku organizujemy Dzień Projektów, w czasie którego każda grupa ma możliwość zaprezentowania efektów swojej pracy koleżankom i kolegom.

Chociaż praca w ramach projektu edukacyjnego jest niezwykle satysfakcjonująca, niestety, czasem pojawiają się problemy. Najlepiej jest ich unikać, dlatego w ramach spotkań zespołu przedmiotowego staramy się je przewidzieć i im zapobiec, a jeśli się to nie uda, to jakoś im zaradzić. Bazując na doświadczeniach swoich i innych, wypracowujemy rozwiązania w sytuacji, gdy: nie wszyscy uczniowie z grupy chcą pracować, temat okazał się nietrafiony lub nie udaje się spotkać w ramach ustalonego harmonogramu. Mamy nadzieję, że rozwiązania, które przedstawione zostaną na konferencji sprawdzą się również w Państwa szkole.

Anita Przybyszewska – Pietrasiak
nauczyciel plastyki
Szkoła Podstawowa nr 28 w Toruniu
Doradca metodyczny plastyki i muzyki CKU TODMi DN

EDU-ART MIX, CZYLI EDUKACYJNE PROJEKTY ARTYSTYCZNE: PLASTYKA + MUZYKA + JĘZYK POLSKI + HISTORIA.

Metoda pracy projektem edukacyjnym jest metodą aktywną, gdzie przeważa uczenie się nad nauczaniem. Zdecydowana większość działań projektowych oparta jest o materiał wizualny (zdjęcia, rysunki, filmy, wykresy, makiety itp.) i często towarzyszy im dźwięk, muzyka, taniec, ruch. Elementy działań artystycznych są więc nieodłącznym elementem większości projektów edukacyjnych. Poniżej podaję kilka tematów projektów interdyscyplinarnych łączących przedmioty humanistyczne, które z powodzeniem można realizować z uczniami w szkole podstawowej:

1. *Biblia w obrazach, obrazkach i obrazeczkach* – projekt integrujący treści z języka polskiego, religii i plastyki.
2. *POMPEJA PROJEKT* - projekt integrujący treści z historii, plastyki, muzyki.
3. *Jak obchodzony jest karnawał na świecie* - projekt integrujący treści z plastyki, muzyki, historii, religii i poruszający zagadnienie wielokulturowości.
4. *Starożytna Grecja, Rzym, Średniowiecze* – projekty integrujące treści z języka polskiego, historii, plastyki, muzyki.
5. Projekty realizowane z wykorzystaniem wystaw w muzeach, instytucjach kultury, np. projekt *Symbolika barw w różnych kulturach* wykorzystujący wystawę w toruńskim Muzeum Etnograficznym „*Biały, czerwony, czarny. Symbolika barw*”.

Urszula Stępniewska
nauczyciel języka polskiego
Szkoła Podstawowa nr 35 w Toruniu

"CZYTAĆ KAŻDY....MUSI", czyli

RADOSNE SPOTKANIE Z LEKTURĄ „DYNASTIA MIZIOŁKÓW” JOANNY OLECH

Jednym ze sposobów na przełamanie nudy i schematów przy omawianiu lektur jest projekt „*Czytać każdy...musi*”, czyli radosne spotkanie z „*Dynastią Miziołków*” J. Olech, który angażuje nie tylko uczniów, ale również ich rodziców.

Główne cele projektu:

- promowanie czytelnictwa wśród uczniów i rodziców,
- zaangażowanie rodziców w proces uczenia się ich dzieci,
- rozwijanie umiejętności pracy w zespole,
- kreatywne rozwiązywanie problemów,

- wykorzystanie elementów oceniania kształtującego,
- dobra zabawa

Niewątpliwym sukcesem tego projektu jest fakt, że wszyscy uczniowie i ich rodzice przeczytali lekturę, mieli tematy do wspólnych rozmów i dobrze się bawili podczas zajęć. Opis przebiegu tego przedsięwzięcia został opublikowany w Kujawsko-Pomorskim Przeglądzie Oświatowym „UczMy” I-II 2016 Nr 1(13).

Karolina Szostak-Lubomska
nauczyciel języka polskiego i nauczyciel bibliotekarz
Szkoła Podstawowa nr 35 w Toruniu

NIE TYLKO DO CZYTANIA

„**Nie tylko do czytania**” to projekt, który realizowałyśmy (nauczyciel bibliotekarz – Karolina Szostak-Lubomska i katechetka z zacięciem plastycznym - Karolina Florianowicz) na terenie Szkoły Podstawowej nr 35 w Toruniu. Duży projekt był podzielony na kilka mniejszych, tak aby można było włączyć do pracy jak najwięcej dzieci. Celem nadrzędnym było uświadomienie uczniom, że książka to nie tylko słowa, ale również obraz, a także „twór” odczuwalny innymi zmysłami.

Do spotkania na temat **książek sensorycznych** drugoklasiści przygotowali się już wcześniej, bowiem musieli przynieść z domu materiały i tworzywa oddziałujące na zmysły człowieka. Każdy przypomniał sobie, jakimi zmysłami dysponujemy na co dzień (wzrok, smak, słuch, węch, dotyk). Okazało się, iż podobnych doznań może dostarczać książka (tu nastąpiła prezentacja książek bazujących na dotyku, węchu, słuchu). W ramach zabawy uczestnicy spotkania losowali z torby różne przedmioty i próbowali wykazać, jakimi zmysłami mogą być „odbierane”, np. mandarynka – dotyk, smak, węch; korale – wzrok, dotyk, słuch..itp.

W kolejnej części zajęć uczniowie zajęli się tworzeniem stron do książki sensorycznej pt. „**Moje male ZOO**”. Dostali wydrukowane wzory zwierząt, które mieli przerysować na arkusz tektury, choć mogli też bazować na swoich pomysłach. Korzystali z przeróżnych materiałów: tkanin, futer, guzików, folii, piór itp. Powstały karty oddziałujące na wiele zmysłów – wzrok, słuch, dotyk. Fantazyjne prace zostały wyeksponowane na korytarzu szkolnym.

Następny miniprojekt poświęcony były **komiksowi**. Tym razem to szóstoklasiści byli czynnymi uczestnikami. Spotkanie z uczniami rozpoczęło się od wstępu teoretycznego. Poznali historię komiksu, jego cechy gatunkowe oraz najsłynniejszych polskich autorów (Papcio Chmiel, Baranowski, Szarlota, Christa). Okazało się, że wcale nie jest to najpopularniejszy wśród młodych ludzi typ literatury. Dowiedzieli się też, czym jest powieść graficzna i co odróżnia ją od powszechnych komiksów. Kolejnym krokiem było projektowanie swoich komiksów. Hasłem naczelnym był **superbohater z Bielaw** (dzielnica, w której mieści się Szkoła Podstawowa nr 35). Istotne było, by za pomocą cienkopisów, mazaków uczniowie spróbowali przedstawić historię bliską ich rodzinnemu osiedlu. Uczniowie tworzyli swoje projekty indywidualnie lub w parach.

Powstały bardzo oryginalne dzieła, zaskakujące wręcz swoją precyzją i ujęciem tematu. Wszystkie komiksy zostały oprawione i są dostępne w bibliotece szkolnej.

Ciekawym sposobem na przyciągnięcie uczniów do biblioteki okazał się projekt pod hasłem „Zostań detektywem”. Adresatem przedsięwzięcia byli uczniowie klas I-III, zatem zakładałam, że będzie potrzebna pomoc dorosłych. Założenie było proste – w bibliotece została zniszczona książka (na podłodze odwzorowane były kontury książki), należało rozwiązać zagadkę i podać tytuł i autora książki, a także sprawcę tego czynu. Chętni przez kolejnych 5 dni musieli przychodzić do biblioteki szkolnej, by codziennie otrzymywać kolejne wskazówki przybliżające do rozwiązania zagadki. Uczniowie mogli dobierać się w pary czy grupy. Uczyli się nie tylko współpracy, ale także docierania do źródeł, pozyskiwania informacji, wnioskowania. Udział w projekcie wymagał od uczniów nie tylko zaangażowania, ale i cierpliwości, wytrwałości.

Zebrała i opracowała: Beata Tomaszewska CKU TODMiDN